

Vlaams
Parlement

ingediend op **19-A** (2020-2021) – Nr. 4
30 juni 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Maurits Vande Reyde, Jo Brouns
en Maaïke De Vreese

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing van de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2021

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaike De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muyters, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Liesbeth Homans, Lorin Parys, Sarah Smeyers, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

- 19-A** (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2-A t.e.m. K: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
 - Nr. 3: Amendementen
- 18-A** (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 17-A** (2020-2021) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 20-A** (2020-2021) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de aanpassing van de begroting
- 812** (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

INHOUD

I.	Inleiding	5
II.	Bespreking op 1 juni 2021	7
1.	Toelichting bij de begrotingsaanpassing 2021 door minister-president Jan Jambon	7
1.1.	De 'BA light'-procedure en de Vlaamse Brede Heroverweging	7
1.2.	Voorgestelde begrotingsaanpassingen	7
2.	Bespreking met minister-president Jan Jambon	7
3.	Toelichting bij de uitgavenbegroting Begrotingsaanpassing 2021 door minister Matthias Diependaele	8
3.1.	De 'BA light'-procedure en de herooverwegingen	8
3.2.	Totstandkoming van de begroting	8
3.3.	Sociaal-economische parameters	8
3.4.	Evolutie van de ontvangsten	9
3.5.	Globale evolutie van de uitgaven	9
3.6.	Vorderingensaldo	11
3.7.	Schuldevolutie	11
4.	Bespreking met minister Matthias Diependaele	11
III.	Bespreking op 8 juni 2021	12
1.	Toelichting door minister Zuhal Demir bij de begrotingsaanpassing 2021	12
1.1.	'BA light'-procedure	12
1.2.	Extramiddelen voor Justitie en Handhaving	12
1.3.	Technische vragen	13
2.	Bespreking van de begrotingsaanpassing 2021 met minister Zuhal Demir	13
2.1.	DIOB-kader	13
3.	Verdere bespreking van de begrotingsaanpassing 2021 met minister-president Jan Jambon	13
IV.	Bespreking op 15 juni 2021	13
1.	Bespreking van het rapport van het Rekenhof bij de begrotingsaanpassing 2021	13
1.1.	Toelichting door raadsheer Jan Debucquoy	13
1.2.	Repliek van minister Matthias Diependaele	18
1.3.	Tussenkomst van Maurits Vande Reyde	19
1.4.	Tussenkomst van Anke Van dermeersch	19
1.5.	Tussenkomst van Björn Rzoska	20
1.6.	Tussenkomst van Ludwig Vandenhove	22
1.7.	Tussenkomst van commissievoorzitter Steven Vandeput	23
1.8.	Tweede tussenkomst van Ludwig Vandenhove	23
1.9.	Tussenkomst van Philippe Muyters	24
1.10.	Tussenkomst van Stijn De Roo	24

1.11. Tweede tussenkomst van Philippe Muyters	25
1.12. Tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz	25
1.13. Tussenkomst van Jan Debucquoy	26
1.14. Repliek van minister Matthias Diependaele	27
1.15. Tweede tussenkomst van Björn Rzoska	30
1.16. Tweede tussenkomst van Maurits Vande Reyde	31
1.17. Derde tussenkomst van Philippe Muyters	31
1.18. Tweede repliek van Jan Debucquoy	31
1.19. Tweede repliek van minister Matthias Diependaele	31
1.20. Tweede tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz	31
V. Bespreking op 29 juni 2021	32
1. Akteneming van de krachtlijnen van de verslagen van de bevoegde commissies (<i>Regl. VI.Parl., artikel 66, 2</i>)	32
2. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	32
2.1. Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021	32
2.2. Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021	32
Gebruikte afkortingen	35
Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

I. Inleiding

Op 4 december 2020 nam de Vlaamse Regering kennis van een mededeling van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en On-roerend Erfgoed, over de Vlaamse brede heroverweging (VBH).

De VBH beoogt een grondige doorlichting van alle uitgavenposten binnen de Vlaamse begroting om de kwaliteit van de publieke financiën te verbeteren op het vlak van efficiëntie en effectiviteit. De VBH moet leiden tot een structurele verandering van beleidsevaluaties en uitgaventoetsingen in het beleids- en begrotingsproces.

Om de VBH tot een goed einde te brengen, wil de minister de betrokken begrotingsambtenaren in het voorjaar van 2021 kunnen vrijmaken op het moment dat ze normaliter bezig zijn met de voorbereidende cyclus van de begrotingsaanpassing. Vandaar zijn voorstel om de begrotingsaanpassing anders aan te pakken. De begrotingsaanpassing wordt inhoudelijk beperkt (BA light) en pas op 21 mei 2021 bij het Vlaams Parlement ingediend. De inhoudelijke beperking zit hem in het beperkte aantal nieuwe initiatieven. De doorgevoerde aanpassingen zouden vooral technisch van aard zijn.

Minister-president Jan Jambon en minister Matthias Diependaele hebben hierover het Uitgebreid Bureau gevat en het Uitgebreid Bureau heeft hieraan twee besprekingen gewijd in aanwezigheid van minister Matthias Diependaele.

Het Uitgebreid Bureau heeft op 8 maart 2021 beslist eenparig in te stemmen met het door de Vlaamse Regering voorgestelde principe van de inhoudelijk beperkte begrotingsaanpassing (BA light) die dus later wordt ingediend bij het parlement, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de voorgestelde werkwijze wordt enkel dit jaar, bij wijze van experiment, ingevoerd, vooralsnog zonder enige decretale wijziging aan de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, en wordt na afloop geëvalueerd;
- de begrotingsaanpassing wordt ingediend op 21 mei 2021, zonder begrotings- en beleidstoelichting (BBT);
- het Rekenhof beschikt over vijftien werkdagen voor zijn onderzoek, waardoor zijn rapport uiterlijk op vrijdag 11 juni 2021 wordt ingediend; de behandeling in de plenaire vergadering wordt ingepland op woensdag 7 juli 2021;
- de Vlaamse Regering respecteert de volgende randvoorwaarden: alle informatie wordt tijdig overgemaakt aan het Rekenhof; het gaat effectief om een begrotingsaanpassing 'light' (zonder nieuw beleid); er treedt geen informatiever-schraling ten overstaan van het parlement op; de informatie die volgens de VCO en het Reglement van het Vlaams Parlement in de BBT moet staan, komt integraal in de algemene toelichting;
- de directie Decreetgeving zal te gelegener tijd een voorstel voor de behandeling in de commissies aan het Uitgebreid Bureau voorleggen;
- de werkwijze impliceert dat de diensten prioriteiten dienen te stellen bij de planning van hun werkzaamheden.

De Vlaamse Regering heeft alle begrotingsdocumenten op 21 mei 2021 ingediend, zoals afgesproken zonder de begrotings- en beleidstoelichtingen (BBT's). Het Rekenhof heeft in zijn rapport een evaluatie gegeven van hoe de Vlaamse Regering de procedure van de principe van de inhoudelijk beperkte begrotingsaanpassing (BA light) heeft ingevuld.

Op dinsdag 1, 8, 15 en 29 juni 2021 besprak de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie de begrotingsaanpassing 2021 in aanwezigheid van:

- Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management;
- Zuhair Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;
- Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed.

(De vergaderingen werden als videoconferentie georganiseerd.)

Naast de vergaderingen werd in de mogelijkheid voorzien om via een schriftelijke procedure technische en meer gedetailleerde vragen (bedoeld wordt: geen beleidsvragen) te stellen aan de bevoegde minister. Door het feit dat de Vlaamse volksvertegenwoordigers voorafgaand aan de vergadering reeds over de antwoorden op deze vragen beschikken, worden de vergaderingen zelf ontlast van deze vragen en antwoorden en kan het debat over de beleidskeuzes met meer kennis van zaken worden gevoerd. De schriftelijke vragen-en-antwoordenronde voor minister Matthias Diependaele vindt men in bijlage 3 op de [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be.

In het kader van de besprekingen werden ook andere parlementaire documenten samen met deze bespreking behandeld.

Hierna volgt de oplistijng van de besproken parlementaire documenten:

- begrotingsdecreten voor de begrotingsaanpassing 2021:
 - ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 18-A/1);
 - ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 19-A/1);
- toelichtingen bij de begrotingsaanpassing 2021:
 - algemene toelichting bij de aanpassing van de middelenbegroting en de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 17-A/1);
 - zoals eerder gemeld zijn er geen begrotings- en beleidstoelichtingen bij de begrotingsaanpassing 2021;
- verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2021 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 20-A/1).

Door minister Matthias Diependaele werden een aantal documenten bezorgd die als digitale bijlage zijn opgenomen op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

Conform artikel 66, 2, van het Reglement van het Vlaams Parlement wordt het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap opgedeeld over de bevoegde vakcommissies. Deze opdeling, zoals goedgekeurd door het Uitgebreid Bureau van 25 mei 2021, vindt men in bijlage 1 op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

II. Bespreking op 1 juni 2021

1. Toelichting bij de begrotingsaanpassing 2021 door minister-president Jan Jambon

1.1. De 'BA light'-procedure en de Vlaamse brede heroverweging

Minister-president *Jan Jambon* herinnert er bij de aanvang van zijn uiteenzetting aan dat er, na akkoord van het Vlaams Parlement, voor gekozen is om dit jaar te starten met een experimentele begrotingsaanpassing voor het jaar 2021.

Het administratieve proces verliep dit keer anders. Het behelsde een reeks begrotingstechnische bijstellingen. Aan de ontvangstenzijde gebeurden die op basis van de meest recente economische parameters. Er is ook een actualisatie van een aantal belangrijke uitgavenposten op basis van uitvoeringsgegevens en gewijzigde parameters. En ten slotte waren er compensaties en de verwerking van een aantal centrale aanpassingen, waaronder de index en de verdeling van de endogene groei.

Die bijstellingen zijn nodig om een correcter beeld te geven van de Vlaamse begroting. Waarbij de minister-president benadrukt dat ze geen nieuwe brede beleidsenveloppes omvatten. Er zijn bij deze begrotingsaanpassing ook geen gedetailleerde beleids- en begrotingstoelichtingen zoals gebruikelijk bij een begrotingsopmaak of bij de uitvoering.

Deze experimentele fase was een noodzakelijke voorwaarde om bij de betrokken administraties tijd vrij te maken voor de beleids- en begrotingstoelichtingen bij de begrotingsuitvoering 2020 en de Vlaamse brede heroverweging. De gevolgde werkwijze creëert ruimte voor een evaluatie met de betrokkenen en eventuele bijstellingen alvorens de wijzigingen structureel te verankeren in het decreet Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

1.2. Voorgestelde begrotingsaanpassingen

Voor wat specifiek de begroting Kanselarij, Bestuur, Digitalisering en Facilitair Beheer betreft vallen er op het vlak van de bevoegdheden van de minister-president weinig materiële zaken te melden. Het gaat voornamelijk over technische aanpassingen, wat dus ook de opzet was van de oefening.

De subsidie in verband met het project van het Verhaal van Vlaanderen werd opgenomen in het uitgavendecreet en vanuit de portefeuilles van de verschillende bevoegde ministers gecompenseerd.

Het agentschap Informatie Vlaanderen compenseert vanuit de toelage aan het Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen 2,6 miljoen euro naar verschillende entiteiten voor het beheer en de exploitatie van projecten in het kader van Vlaanderen Radicaal Digitaal I.

2. Bespreking met minister-president Jan Jambon

Er worden geen vragen gesteld bij deze toelichtingen. De commissievoorzitter verwijst de leden dan ook naar de schriftelijke procedure voor eventuele technische vragen.

3. Toelichting bij de uitgavenbegroting begrotingsaanpassing 2021 door minister Matthias Diependaele

3.1. De 'BA light'-procedure en de heroverwegingen

Minister *Matthias Diependaele* brengt bij de aanvang van zijn toelichting in herinnering dat er met het Vlaams Parlement werd afgesproken om dit jaar een begrotingsaanpassing 'light' voor te leggen. Met wat er nu voorligt, meent hij zich terdege aan die afspraak met het Uitgebreid Bureau te hebben gehouden. Op de zonnepanelen en de coronaprovisie na, is er in deze begrotingsaanpassing geen nieuw beleid opgenomen.

De presentatie van minister Diependaele vindt men in bijlage 2 op de [dossierpagina](https://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

Het is de bedoeling van de minister – die hiermee een tendens voortzet die al in de vorige legislatuur begonnen is – om met deze begrotingsaanpassing light tot een meer beleidssturend instrument te komen. Als het aan de minister ligt komt er dus meer aandacht voor de prestaties. Men gaat nadien goed bekijken wat er precies gebeurd is met de centen: zijn ze aangekomen waar het moest, werd het maatschappelijke doel bereikt? Het gaat daarbij dus over de hier al genoegzaam bekende heroverwegingen en spending reviews. De voorliggende begrotingsaanpassing 2021 is een test daarvan, waarbij er ook ruimte en tijd werden vrijgemaakt voor de brede heroverwegingen. Niet enkel het Vlaams Parlement, maar ook het Rekenhof is hierbij betrokken.

3.2. Totstandkoming van de begroting

Qua concrete technische aspecten van de totstandkoming van de begroting vermeldt de minister nog dat er geen technische bilaterales of triages waren, naast de latere indiening op 21 mei 2021, de budgetneutrale compensaties en het actualiseren van de openendregelingen.

3.3. Sociaal-economische parameters

Wat de sociaal-economische parameters betreft – die het startpunt zijn van elke begroting – blijft de mist vooralsnog hangen. Uit een recente persmededeling van de Nationale Bank blijkt bijvoorbeeld dat de ondernemingen nu weliswaar nog altijd een omzetverlies aangeven, maar tegelijk toch al lijken aan te kijken tegen een toekomstige knelpunten economie, onder andere qua arbeidskrachten. Veel blijft vooralsnog echter onduidelijk.

De minister toont een tabel (slide 3) waaruit blijkt dat men bij de begrotingsopmaak 2021 uitging van de economische begroting, en dus de parameters, van september 2020. De economische groei voor 2021 werd toen op 6,5 procent geschat. De minister brengt daarbij in herinnering dat hij bij de begrotingsbesprekingen van eind 2020 reeds had aangegeven dat die schatting te hoog zou zijn, terwijl de initiële schatting van het tekort voor 2021 te laag zou zijn. De regering kon dat zeggen omdat toen, anders dan in september, de tweede coronagolf al begonnen was. In de voorliggende aanpassing van de begroting is de groei dienovereenkomstig gezakt naar 4,1 procent. Het verschil is dus aanzienlijk, maar gelukkig is de impact van de economische groei op de Vlaamse begroting beperkter dan het geval is op federaal niveau.

3.4. Evolutie van de ontvangsten

3.4.1. Globale evolutie

Daarna gaat hij in op de globale evolutie van de ontvangsten, waarvan hij een overzicht toont in een tabel (slide 4). De inkomsten uit de Bijzondere Financieringswet blijven ongeveer gelijk. Bij de gewestbelastingen komt er 319 miljoen euro bij, waarover hij verder nog duiding zal verschaffen. De tabel bevat ook nog de consolidatie van de verschillende instellingen en de totalen van alle categorieën.

3.4.2. Gewestbelastingen

Van de ontvangsten uit de gewestbelastingen zijn die uit het verkooprecht de belangrijkste. Ze worden geraamd op 2,44 miljard euro, wat 175,5 miljoen euro meer is dan bij de begrotingsopmaak. Dat is te wijten aan het feit dat vastgoedprijzen in 2020 sterk gestegen zijn (globaal met zo'n 5,6 procent). Die prijsstijging was niet voorzien bij de begrotingsopmaak en wordt bij de begrotingsaanpassing verrekend in de basis. Daarnaast werd bij de begrotingsopmaak uitgegaan van een prijsdaling van 2 procent in 2021. Bij de begrotingsaanpassing wordt nu een prijsstijging verondersteld in functie van de evolutie van de consumentenprijsindex (plus 1,3 procent).

De ontvangsten uit de erfbelasting worden geraamd op 1,57 miljard euro, of 133 miljoen euro meer dan voorzien bij de begrotingsopmaak. Door de tweede coronagolf lag het aantal overlijdens in 2020 immers hoger dan het aantal waarmee werd rekening gehouden bij de begrotingsopmaak. Rekening houdend met de aangiften en betaaltermijn wordt de erfbelasting op overlijdens van eind 2020 pas in het begrotingsjaar 2021 ontvangen. Daarnaast zorgde ook de verlenging van de aangiftetermijn voor een grotere verschuiving van 2020 naar 2021.

Voor de overige verschuivingen die zich hebben voorgedaan, verwijst de minister naar de tabel. Desgevallend kunnen hierover ook vragen gesteld worden via de schriftelijke procedure.

3.5. Globale evolutie van de uitgaven

Op een volgende slide (slide 5) staat de globale evolutie van de uitgaven. De minister geeft in dit verband de grootste wijzigingen mee, die de evolutie kunnen verklaren.

3.5.1. Relanceplan Vlaamse Veerkracht

Voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht wordt ervan uitgegaan dat de aanrekeningsregels inzake EU-subsidies van toepassing zijn. Er is een totale enveloppe van 4,3 miljard euro aan relancemiddelen voorzien. Daar staan maximaal 2,5 miljard euro aan ontvangsten vanuit Europa tegenover. Verhoudingsgewijs wordt bijgevolg maximaal 52,44 procent, dus dik de helft, gefinancierd met Europese ontvangsten.

Wat betreft de uitgaven voor de relance (slide 6), is de VAK-aanrekening opgenomen in artikel 8 van het uitgavendecreet voor ruitering naar 2023. Qua VEK worden voor 2021 de uitgaven voor het relanceplan maximaal ingeschat op 2 miljard euro VEK. Maar daar is er natuurlijk nog geen volledig zicht op. Vanaf heden zal dan ook steeds een maximale inschatting gebeuren van de nodige VEK-kredieten.

Voor wat de ontvangsten betreft, wordt er a rato van de genoemde verhouding voor 1,05 miljard euro aan ontvangsten van Europa ingeschreven. Ook hier is er nog geen volledig zicht op welke projecten wanneer zullen leiden tot uitgaven. Daarom hanteert men hier dezelfde verhouding als voor het totaal van de relance.

In dat verband wijst de minister erop dat het onbelangrijk is wanneer – vooraf of achteraf – men de EU-subsidies ontvangt. Ze moeten ESR-matig immers ontvangen worden op het moment dat men de uitgave doet. Dat is dus hetzelfde als voor de uitgaven onder de VCO: de aanrekening staat los van de betaling, maar gebeurt op het moment van de prestatie. Hij wijst er daarbij ook nadrukkelijk op dat de relance wel wordt meegenomen in de begroting, maar niet in de begrotingsdoelstelling.

3.5.2. Uitgaven gerelateerd aan de coronapandemie

Wat de uitgaven voor corona betreft (slide7) vermeldt de minister de begrotingsberaadslaging van 21 mei 2021. Bij het begin van het jaar werd overeengekomen dat de regering iedere maand de nodige kredieten van de volgende maand zou herverdelen vanuit de coronaprovisie. Op die manier herverdeelt men niet te veel, maar enkel wat nodig is. Bij de bepaling van het krediet heeft men gesteld dat men voorzichtig wilde blijven in de raming. Voorzichtig betekent: voldoende om zeker de huidige noden op te vangen, maar ook om niet te veel te voorzien om bijvoorbeeld nieuwe opstoten op te vangen. Daarvoor wil de regering steeds terugkeren naar het Vlaams Parlement om een nieuwe machtiging te krijgen.

En dergelijk extra krediet in de coronaprovisie is effectief nodig voor de herverdeling van mei en juni. In overleg met het Rekenhof werd in dit verband gekozen voor de figuur van de begrotingsberaadslaging. Het bedrag stijgt met 850 miljoen euro tot 1,85 miljard euro, wat normaliter voldoende zou moeten zijn voor de periode tot en met september. De minister wil hier echter wel een slag om de arm houden, aangezien het hier per definitie om een inschatting gaat.

Daarop toont de minister twee opeenvolgende slides (9 en 10) met de uitgavenraming voor alle maatregelen met een budgettaire impact op de coronaprovisie waartoe reeds per 21 mei 2021 was beslist door de Vlaamse Regering. Om dit alles te kunnen bekostigen wordt de coronaprovisie dus verhoogd met de hogergenoemde 850 miljoen euro. De totale raming per 21 mei beloopt 1,55 miljard euro.

3.5.3. Zonnepanelen

Vervolgens vermeldt hij qua uitgaven ook nog de retroactieve investeringspremie (slide 11). In de begroting 2021 wordt nu bijkomend 114,7 miljoen VAK/VEK opgenomen, om dit jaar de premies te kunnen betalen van degenen die in 2021 een digitale meter krijgen en van degenen die er al een hadden sinds 2020 of eerder. In de tabel valt af te lezen wat daarvoor de komende jaren nog zal uitgegeven worden en hoe zulks verdeeld is. Daarbij staat AM voor algemene middelen en EF voor Energiefonds. De 114,7 miljoen die bij deze begrotingsaanpassing dient te worden ingeschreven is dus de som van het bedrag voor de periode 2013-2020 (zijnde 109 miljoen euro) en het bedrag voor 2021 (zijnde 5,7 miljoen euro).

3.5.4. Openendregelingen

Anders dan bij de hogergenoemde beleidsbeslissingen gaat het bij de volgende aanpassingen die de minister aanhaalt om een nieuwe inschatting in het kader van bestaande openendregelingen (slide 13). Qua loonkredieten voor het onderwijs, bijvoorbeeld, komt er 29 miljoen euro bij. De lonen in het basisonderwijs stijgen op zich weliswaar met 50 miljoen, maar elders in het onderwijs is er een vermindering. Bij het groeipakket is er een stijging van een kleine 70 miljoen euro, voornamelijk voor de vaste rechten (plus 20 miljoen euro), de selectieve participatietoeslag (die stijgt met een kleine 18 miljoen euro) en een paar regularisaties (ter waarde van zo'n 30 miljoen euro).

3.5.5. *Financiering oversijpelingseffect van het VIA6-akkoord*

Ook voor wat VIA6 betreft komt er 30 miljoen euro bij. De minister preciseert dat de Vlaamse regering een compensatie geeft aan de lokale besturen om het oversijpelingseffect op te vangen van het VIA6-akkoord naar het personeel dat onder het toepassingsgebied van de sectorale akkoorden voor het personeel van de lokale en provinciale besturen valt, maar geen VIA-personeel is. Deze compensatieregeling is recurrent. Ze geldt voor het jaar 2021 en loopt de volgende jaren door. Voor 2021 bedraagt ze 30 miljoen euro, wat overeenstemt met twee derde van het bedrag dat nodig is om aan die personeelsleden, naar analogie met die van de socioculturele sector, een koopkrachtverhoging van 1,1 procent te geven. Het is daarbij overigens wel de afspraak dat de publieke sector in de toekomst uitkantelt uit het VIA-akkoord. Naar volgende begrotingen toe is er dus een vermindering.

3.5.6. *Participaties*

De participaties (slide 14) vormen het laatste onderdeel van de toelichting bij de uitgaven. Voor een omstandige uitleg verwijst de minister in dit verband naar de informatie die vervat ligt in de begrotingsdocumenten. Hijzelf zal zich beperken tot de meest markante gegevens. Bij Finlab komt er 40 miljoen euro bij, bij (het aan imec gelinkte) Fidimec komt er 30 miljoen euro bij. Verder vermeldt hij de coronaleningen (160 miljoen euro) en het Welvaartsfonds (240 miljoen euro).

3.6. *Vorderingensaldo*

Op de volgende slide van de minister (slide 14) is een tabel te zien met een overzicht van het vorderingensaldo. De geconsolideerde ESR-ontvangsten komen uit op ruim 47 miljard euro. De tabel bevat eveneens de verrekening van de onderbenutting, de rente-uitgaven, de ESR-correcties, de ontvangsten en uitgaven voor het relanceplan en Oosterweel. Dit levert een verschil van ruim 4 miljard euro op met de begrotingsdoelstelling. De minister wijst er daarbij nogmaals op dat noch Oosterweel, noch het relanceplan worden meegerekend voor de begrotingsdoelstelling, maar wel voor het vorderingensaldo.

3.7. *Schuldevolutie*

Wat de schuld betreft (slide 14), geeft de minister vooreerst mee dat het KSW-rapport (rapport van de Vlaamse Regering over het beleid inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap in 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21 – nr. 32/1)) ook al op 21 mei laatstleden werd ingediend. Er valt een toename te zien van de geconsolideerde brutoschuld, inclusief ziekenhuisfinanciering, afrekening van de autonomiefactor en dergelijke, van 6,1 miljard euro in 2020 tot 7,5 miljard in de aanpassing voor 2021. Debet aan die stijging is vooral het relanceplan gekoppeld aan de daling van de economische groei.

4. Bespreking met minister Matthias Diependaele

Er worden door de commissieleden geen mondelinge vragen gesteld na afloop van de ministeriële toelichting. De commissievoorzitter verwijst eenieder derhalve naar de schriftelijke procedure die gangbaar is in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie.

III. Bespreking op 8 juni 2021

1. Toelichting door minister Zuhal Demir bij de begrotingsaanpassing 2021

1.1. 'BA Light'-procedure

Minister *Zuhal Demir* herinnert bij het begin van haar toelichting aan de afspraak tussen regering en parlement dat de begrotingsaanpassing 2021 een begrotingsaanpassing 'light' zou zijn. Gelet op de beperkte wijzigingen werd voor geen enkel beleidsdomein een aangepaste BBT opgemaakt.

1.2. Extra middelen voor Justitie en Handhaving

In de begrotingsonderhandelingen werden recurrente middelen toegekend voor Justitie en Handhaving.

1.2.1. *Intrafamiliaal geweld*

Het gaat concreet om ongeveer 9 miljoen euro voor de centra intrafamiliaal geweld vanaf 2021. Zoals bekend zijn die middelen pas vanaf 2022 effectief noodzakelijk voor de operationalisering van de bijkomende centra. Op dit moment zijn er twee (in Genk en Hasselt) maar het is de bedoeling om dat in heel Vlaanderen te doen en daarbij het hele gebied te dekken. Zoals besproken in de commissie gebeurt dat op basis van het lopende onderzoek naar zo laagdrempelig mogelijke en rechtstreeks toegankelijke Family Justice Centers.

In 2021 werden die middelen eerst en vooral ingeschakeld voor de financiering van de versterking van de teams intrafamiliaal geweld over heel Vlaanderen. Het gaat om de zogenaamde casusregisseurs intrafamiliaal geweld, die dit jaar meer dan nodig zijn na de signalen over de grootschaligheid van de problematiek (postcorona).

1.2.2. *Andere meeruitgaven*

Daarnaast worden deze middelen in 2021 ingeschakeld voor onder meer de uitwerking van dadertherapie van zedendelinquenten in de gevangenis, de verbetering van de dienst slachtofferonthaal op basis van een slachtofferbevraging, de uitbreiding van de meldcode seksueel geweld naar andere domeinen zoals kindermishandeling, de lik-op-stukaanpak die met het parket van Antwerpen, Mechelen en Turnhout wordt uitgerold met betrekking tot het snelrecht.

Verder gaat 2 miljoen euro extra naar de DBRC voor het geheel van de werving van twee extra rechters, verdere digitalisering, extra werkingsmiddelen en aanvullend personeel.

Voor alternatieve straffen wordt in het kader van de relance eenmalig 4 miljoen euro vrijgemaakt.

Vanaf 2023 wordt in recurrente middelen voorzien (3,25 miljoen euro per jaar) voor enkelbanden en strafuitvoering. Tot slot gaan eenmalige middelen naar investeringen, meer bepaald 1,6 miljoen euro voor de digitalisering van de DBRC.

Vervolgens overloopt de minister de concrete wijzigingen in de begroting Justitie en Handhaving. Voor de uitvoering van het Vlaams intersectoraal akkoord 5 wordt 8000 euro toegekend aan de organisatieondersteuners in de gevangenissen.

Daarnaast werd een eenmalig bedrag van 250.000 euro uitgetrokken voor de transitie-manager, die de overheveling naar het nieuwe Agentschap Justitie en Handhaving in goede banen moet leiden. Die middelen worden nu teruggedraaid omdat het een eenmalige uitgave betreft.

1.3. Technische vragen

Wat de technische vragen betreft, werd zoals in de vorige begrotingsronde de mogelijkheid gegeven aan de commissieleden om ze vooraf in te dienen. Voor het beleidsdomein Justitie en Handhaving werden er geen vragen ingediend.

2. Bespreking van de begrotingsaanpassing 2021 met minister Zuhal Demir

2.1. DIOB-kader

Jo Brouns informeert naar de middelen die specifiek worden uitgetrokken voor de verdere uitwerking en uitrol van het DIOB-kader.

Zuhal Demir antwoordt dat 2 miljoen euro werd vrijgemaakt voor het bestuurlijk sanctieregister van bestuurlijke sancties. De middelen worden ter beschikking gesteld van de lokale besturen. Daarnaast wordt elk jaar een half miljoen euro uitgetrokken voor verdere opvolging. Over de verdere aanpak van DIOB en over wie wat betaalt, wordt thans overlegd met federaal minister Verlinden.

Jo Brouns begrijpt daaruit dat de operationalisering voor later dan 2022 zal zijn.

De algemene bespreking voor wat de bevoegdheden van minister Demir betreft, wordt hierna afgesloten.

3. Verdere bespreking van de begrotingsaanpassing 2021 met minister-president Jan Jambon

Er worden geen bijkomende vragen gesteld aan met minister-president Jan Jambon waarna de algemene bespreking voor wat de bevoegdheden van minister-president Jan Jambon betreft, hier wordt afgesloten.

IV. Bespreking op 15 juni 2021

1. Bespreking van het rapport van het Rekenhof bij de begrotingsaanpassing 2021

1.1. Toelichting door raadsheer Jan Debucquoy

De presentatie van raadsheer Debucquoy vindt men in bijlage 4 op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1.1.1. Beperkte begrotingsaanpassing of BA light

Jan Debucquoy licht het rapport van het Rekenhof over de beperkte begrotingsaanpassing of BA light toe, waarbij hij meteen waarschuwt dat die benaming niet impliceert dat de opmerkingen van het Rekenhof licht zijn. Het rapport is afgesloten op woensdagmiddag 9 juni 2021 en vervolgens overgemaakt aan het Vlaams Parlement.

1.1.2. Gunstige raming van de economische groei

Na die datum waren er nog nieuwe evoluties, zoals de gunstige raming van de economische groei door het Planbureau op 10 juni. Die stijgt van 4,1 procent in de BA naar 5,5 procent.

De inflatie loopt dan weer op van 1,3 procent naar 1,5 procent.

Toegepast op het model van de Bijzondere Financieringswet levert dat voor 2021 een verbetering op van 300 miljoen euro. Op grond van de sensitiviteitsanalyse in tabel 2-2 van de algemene toelichting, komt men tot ongeveer hetzelfde bedrag. Een verschil van 0,1 procent groei levert immers 21 miljoen euro extra ontvangsten op en een verschil van 0,1 procent inflatie 33 miljoen euro.

1.1.3. De dading inzake PFOS-vervuiling tussen nv Lantis en chemisch bedrijf 3M

Evenmin in het rapport opgenomen is het nieuws van woensdagavond over de dading inzake PFOS-vervuiling tussen nv Lantis en chemisch bedrijf 3M. De budgettaire impact daarvan is dan ook niet geschat noch meegenomen in de beoordeling van de toekenning van een gewestwaarborg aan de nv.

1.1.4. Geen opmerkingen bij de technische uitgangspunten van de begrotingsaanpassing

In het algemeen heeft het Rekenhof geen opmerkingen over het gebruik van parameters in de raming van de ontvangsten, en evenmin over de technische aanpassingen in de uitgavenkredieten, of over de raming van de onderbenutting.

1.1.5. Evaluatie van de beperkte begrotingsaanpassing of BA light

Daarop toont hij een tabel met de evaluatie van het experiment met BA light. Globaal genomen is het Rekenhof heel tevreden.

De Vlaamse Regering respecteert de voorwaarden die zijn afgesproken tussen de minister van Financiën en Begroting, het Departement Financiën en Begroting, het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement en het Rekenhof.

Er wordt geen nieuw beleid gecreëerd met nieuwe kredieten of besparingen, tenzij voor dringende uitgaven (coronacrisis en zonnepanelenarrest).

Beleids- en begrotingstoelichtingen werden niet aangepast maar er werd in voldoende informatie voorzien in de algemene toelichting. Het Rekenhof is tevreden over de kwaliteit ervan. De timing is gerespecteerd. De informatie-uitwisseling tussen het Rekenhof en de administratie verliep vlot.

Dat gunstige oordeel neemt niet weg dat verbeteringen mogelijk zijn.

Zo vindt het Rekenhof dat de principes van het BA light mogen doorgetrokken worden naar programmadecreet, waar bijvoorbeeld de opdracht van het fonds voor Onroerende Goederen verruimd wordt, wat nieuwe uitgaven toelaat.

Ook de inschrijving van een onbeperkte gewestwaarborg voor alle mogelijke verbintenissen van nv Lantis hoort niet thuis in een BA light. Verder werd de filosofie van de beperking tot essentiële aanpassingen niet gerespecteerd in de begrotingen van rechtspersonen en DAB's, waarin wel kleine wijzigingen werden opgenomen die niet echt nodig waren.

Het is aan het Bureau van het Vlaams Parlement om te beslissen over voortzetting in de komende jaren, maar het Rekenhof wil wel betrokken worden bij de evaluatie, samen met het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement. Voor het Rekenhof mag het experiment alvast herhaald of permanent worden.

1.1.6. Het Europese begrotingskader

Daarna gaat hij in op het Europese kader. Met zijn open economie die ten volle geniet van de Europese munt, kan België niet anders dan zich schikken naar de Europese begrotingsnormen.

Nieuw sinds de begrotingsopmaak is dat de algemene ontsnappingsclausule, aan de voorwaarden waarvan België voldoet, verlengd is tot 2022. De extra uitgaven en het grote tekort dat daar het gevolg van is, zijn immers voornamelijk te wijten aan het bestrijden van de gezondheids- en economische crisis.

De Europese Commissie dringt erop aan om vanaf 2022 de COVID-19-steunmaatregelen geleidelijk af te bouwen, gecombineerd met maatregelen voor herstel en veerkracht van de economie. Zij is nog steeds de lijst van openbare investeringen die in aanmerking komen voor EU-steun, aan het onderzoeken. De beslissing zou vallen in de komende weken.

1.1.7. Evolutie van de Vlaamse overheidsschuld

Een volgend aandachtspunt is de evolutie van de Vlaamse overheidsschuld, die sinds de financiële crisis van 2008 elk jaar stijgt. De laatste twee jaar steeg hij van 24,1 miljard euro in 2019 tot 37,8 miljard euro in de voorliggende aanpassing, een stijging van meer dan 50 procent. De raadsheer erkent dat er veel externe oorzaken zijn, maar onderstreept dat de stijging aanhouden geen optie is. Alle knipperlichten staan immers op rood, waarvan hij er drie opnoemt.

De Vlaamse schuldnorm wordt niet nageleefd. De schuld bedraagt immers momenteel 72,3 procent van de geconsolideerde ontvangsten terwijl de maximale norm 65 procent van de geconsolideerde ontvangsten is.

Verder dringt de Hoge Raad van Financiën er in zijn laatste advies op aan dat iedere overheid streeft naar de stabilisatie van de overheidsschuldgraad en daarna werkt aan schuldafbouw.

Ook de laatste evaluatie vanwege de EU op 2 juni stelt expliciet dat de schuld van België leidt tot grote risico's voor de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn.

Hoeveel knipperlichten hebben beleidsmakers nodig om in actie te schieten, vraagt de spreker zich hardop af. Een meerjarig, genormeerd begrotingstraject is dringend nodig voor de Vlaamse overheidsschuld, naast het aan banden leggen van de uitgavengroei, een grondige reflectie op de bestaande beleidsdoelstellingen en de financiering van nieuwe initiatieven na COVID door uitgavenbesparing of nieuwe ontvangsten. De tering naar de nering zetten, vat hij samen met een boutade. Schuldfinanciering gebeurt immers met het geld van de burgers, met name de toekomstige belastingbetalers.

1.1.8. Verhoging van de coronaprovisie

Het volgende aandachtspunt wordt gevormd door de coronaprovisie, waarvan de verhoging met 850 miljoen euro tot 1850 miljoen euro de grootste aanpassing is in wat voorligt. Daarvan is reeds 1290 miljoen euro herverdeeld naar de beleidsdomeinen. Vraag is vooral of ze wel groot genoeg is.

Als de coronacrisis inderdaad aan het oplossen is, luidt het antwoord bevestigend. De kosten van de COVID-19-maatregelen komen voor 2021 uit op 1,6 miljard euro. Voor de beperkte verschillen tussen de raming van het Rekenhof en de raming die de minister twee weken geleden presenteerde, verwijst hij naar bijlage 6 bij het verslag op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1.1.9. Het relanceplan Vlaamse Veerkracht

Wat het relanceplan Vlaamse Veerkracht betreft, is het goede nieuws dat de BA 2021 rekening houdt met de ontvangsten daaruit en met de uitgaven daarvoor bij de berekening van het vorderingensaldo. Ze worden echter wel buiten de begrotingsdoelstelling gehouden, ook die waartegenover geen Europese ontvangsten staan. Voor 2021 gaat het om de helft van 2 miljard euro aan uitgaven die niet gedekt is.

De raadsheer onderstreept dat uitzonderingen op de eigen begrotingsdoelstelling altijd beperkt gehouden moeten worden. Hoe meer men erbuiten houdt, hoe moeilijker het immers wordt om andere erbinnen te houden. Op verzoek van deze commissie verzorgt het Rekenhof voortaan een jaarlijkse opvolging van de uitvoering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht in een apart rapport.

1.1.10. Gewestwaarborg voor de nv Lantis

Vervolgens bespreekt hij de gewestwaarborg voor nv Lantis. Het is niet aan de aandacht van het Rekenhof ontsnapt dat de voorwaarden van het VCO-decreet voor de toekenning ervan versoepeld zijn door een bepaling in het programmadecreet, in afwijking van de regels voor kas-, schuld- en waarborgbeheer.

Dat behoort tot de bevoegdheden van de minister van Begroting, erkent het Rekenhof, dat er wel een probleem mee heeft dat een maximumbedrag ontbreekt: onbeperkte waarborgverlening is heel ongebruikelijk. Ook de looptijd is niet bepaald, terwijl de waarborg heel ruim gedefinieerd is. Hij geldt niet alleen voor de leningen, maar ook voor alle potentiële verbintenissen, aansprakelijkheden en schade van nv Lantis. Een dergelijke uitbreiding noemt de spreker ongezien. Ruimer kan het niet.

Het genoemde is ongewoon en druist volledig in tegen de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën inzake waarborgbeheer, bij decreet goedgekeurd op 29 maart 2019.

Hij leest uit hoofdstuk 10 de artikelen 95 (over de looptijd), 96 (over de voorzichtige toekenning van de waarborg) en 97 (het waarborgbesluit moet het maximumbedrag bepalen) voor, en vermeldt daarbij dat het advies van het Raad van State om de waarborg te beperken tot de economische levensduur niet werd gevolgd door de regering bij de redactie van het ontwerp van VCO-decreet.

Het klopt dat in 2012 een gelijkaardige regeling werd getroffen voor de Liefkenshoektunnel, waarin de gewestwaarborg eveneens onvoorwaardelijk en onherroepelijk was, maar het verschil is dat die nv hem nodig had om goedkoper te kunnen lenen, terwijl de nv Lantis een beroep kan doen op de centrale schuldfinanciering van de Vlaamse overheid. Dat motief is dus weggefallen. Overigens heeft nv Liefkenshoektunnel feitelijk nooit een beroep gedaan op de waarborg. De huidige is echter nog veel ruimer geformuleerd en geldt bijvoorbeeld ook voor aansprakelijkheden.

Volgens het Rekenhof kan Vlaanderen een dergelijke waarborg niet goedkeuren zonder voldoende geïnformeerd te zijn over de omvang en de reikwijdte van een dergelijke gewestwaarborg aan nv Lantis.

Hij herinnert eraan dat het Rekenhof bij de laatste bespreking van de voortgangsrapportering in de commissie Openbare Werken in februari 2021 al heel wat vragen formuleerde bij de financiële haalbaarheid van de Oosterweelinvestering. De voortgangsrapportering bevatte immers geen actuele informatie over de financiering en de werking van het financiële model. De veronderstelde randvoorwaarden inzake toltarieven, indexeringen, rentetarieven, verkeersstromen en meegerekende kosten werden niet toegelicht. Het idee van een carte blanche voor de gewestwaarborg is toen niet aan bod gekomen.

Het verlenen van een onbeperkte waarborg aan de nv Lantis voor alle mogelijke verbintenissen, ondergraaft ook het idee van het taakstellend budget: het door de Vlaamse Regering opgelegde maximumbedrag waarbinnen de nv Lantis de Oosterweelinvestering moet financieren. De carte blanche deresponsabiliseert tevens de raad van bestuur van de nv, die voortaan immers alle kostenoverschrijdingen kan goedkeuren zonder de nv in financiële moeilijkheden te brengen.

Het Rekenhof sluit niet uit dat enige vorm van gewestwaarborg wenselijk is, al beschikt het op dit moment niet over informatie die daarop wijst. Als het gebeurt, moeten in het decreet een maximumbedrag vermeld, een looptijd bepaald en de reikwijdte duidelijk omlijnd worden. Het parlement mag dit pas goedkeuren als het de risico's kan inschatten. Een goede huisvader tekent geen blanco cheque.

1.1.11. Drie minder belangrijke aandachtspunten

De raadsheer besluit zijn toelichting met drie minder belangrijke aandachtspunten. Om te beginnen zondigt de BA tegen het principe dat begrotingsfondsen niet mogen gespijsd worden met begrotingskredieten. Artikel 15 van het VCO-decreet is daar duidelijk over. Toch is in het programmadecreet een bepaling opgenomen die toelaat dat begrotingskredieten kunnen worden overgeheveld naar het Energiefonds en het Verkeersveiligheidsfonds, hoewel er een beter alternatief bestaat, namelijk de creatie van een apart begrotingsartikel.

De kredieten voor kapitaalsverhogingen die PMV in het verleden niet opvroeg, werden telkens overgedragen, wat inmiddels heeft geleid tot een enorme voorraad, die volgens het Rekenhof ongeveer 500 miljoen euro waard is, hoewel PMV beschikt over grote liquiditeit en een kapitaalbuffer van ongeveer 250 miljoen euro. De vraag is dan ook of weer nieuwe kredieten moeten ingeschreven worden voor nieuwe initiatieven van PMV. Het Rekenhof pleit voor een grondige evaluatie.

De provisie begrotingsmonitoring en betalingsincidenties, waarvoor in het verleden 100 miljoen euro werd ingeschreven, wordt niet meegerekend in de berekening van het vorderingensaldo. Dat bedrag wordt in de BA nogmaals verhoogd met 100 miljoen euro, maar deze 100 miljoen euro wordt deze keer wel meegerekend in de genoemde berekening. Begrijpe wie begrijpen kan.

1.1.12. Conclusies

De raadsheer vat samen. Het Rekenhof heeft een dubbel gevoel: het is tevreden over de grote lijnen, maar ongerust over de verdere afbouw van de begrotingsdiscipline, zoals de tweede reeks uitgaven in het kader van het relanceplan die buiten de begroting worden gehouden, en de genoemde twee afwijkingen van het VCO-decreet in het programmadecreet (de financiering van begrotingsfondsen met begrotingskredieten en de gewestwaarborg aan nv Lantis). Het hoopt dat de toekomstige uitgavennormering en de Vlaamse brede heroverweging beterschap zullen brengen.

1.2. Repliek van minister Matthias Diependaele

1.2.1. *Waardering voor het rapport*

Minister *Matthias Diependaele* verzekert dat de regering het verslag van het Rekenhof en dat van de SERV als graadmeters waardeert. Zijn kabinet en de administratie hebben een grote bereidheid om samen te werken met het Rekenhof en rekening te houden met zijn opmerkingen. Men hoeft het echter niet over alles eens te zijn.

1.2.2. *Budgettaire knipperlichten*

De minister onderstreept dat hij de raadsheer bijtreedt wat de knipperlichten en de begrotingsdiscipline betreft. Tijdens de crisis had de regering geen keuze en heeft zij gedaan wat zij moest om een op zich goede economie te ondersteunen, maar hij heeft altijd onderstreept dat men zo snel mogelijk terug moest naar een gezond financieel beleid. Wat dat betreft, is hij enigszins teleurgesteld in de signalen van de EU, die de indruk geeft die terugkeer naar gezond budgettair beleid voor zich uit te schuiven, al begrijpt hij de geopolitieke en intra-Europese motieven daarvoor.

Het voornaamste instrument voor de terugkeer naar een gezonde economie is echter niet financieel maar wordt gevormd door de hervormingen die nodig zijn. De vraag is vooral hoe en waaraan het geld moet worden besteed. Hij vernoemt de instrumenten die dat mogelijk moeten maken: de Vlaamse brede heroverweging, het subsidieregister en de spending reviews.

Welnu, de regering bereidt die voor opdat ze de komende jaren in stelling kunnen gebracht worden. Hij hoopt de nodige steun te vinden bij het Vlaams Parlement, al beseft hij dat er nog moet gediscussieerd worden over waar meer en waar minder uitgegeven moet worden, zolang men er maar niet aan twijfelt dat een dergelijke inspanning nodig is.

1.2.3. *Evaluatie van de 'BA light'-procedure*

Verder wil hij het Rekenhof graag betrekken bij de evaluatie van de BA light. Hij noteert dat het Rekenhof voorstander is van de werkwijze van de BA light en dat het Rekenhof meent dat de Vlaamse Regering voldaan heeft aan de randvoorwaarden die het Uitgebreid Bureau ter zake heeft gesteld.

De 'BA light'-procedure zal trouwens worden geëvalueerd door het Uitgebreid Bureau waarin de door het Rekenhof gesuggereerde verbeterpunten ook aan bod zullen komen.

1.2.4. *Optrekken van de coronaprovisie*

Zelf wacht hij het liefst zo lang mogelijk om een provisie op te trekken.

1.2.5. *Waarborg aan de nv Lantis*

Wat de door het Rekenhof ongezien genoemde waarborg betreft, is hij verrast door de formulering. Hij is het ook niet helemaal eens met de kritiek. Waarvan komt het idee dat de waarborg onbeperkt zou zijn, vraagt hij zich af.

In het uitgavendecreet BA 2021 staat heel duidelijk een beperking tot 300 miljoen euro. Verder verzekert hij dat ook de looptijd beperkt zal worden, maar dat besluit van de Vlaamse Regering moet nog genomen worden, maar daarvoor moet er eerst een decretale basis zijn. Verder wijst hij erop dat de decretale bepalingen wel

degelijk dezelfde zijn als bij de Liefkenshoektunnel. Tot slot is het zo dat het Vlaamse Gewest optreedt als medeverzekeraar van de werken, en dat om de kosten van de verzekeringspremies zo veel mogelijk te beperken.

1.3. Tussenkost van Maurits Vande Reyde

1.3.1. *De Vlaamse schuldpositie: alle knipperlichten staan op rood*

Maurits Vande Reyde vindt de boodschap dat alle knipperlichten op rood staan, niet mis te verstaan. Een dergelijke waarschuwing is nodig want de Vlaamse begroting is met haar schuldpositie van veilige wateren in de gevarenzone terechtgekomen.

Eens men dit erkent, is de vraag wat het beleid kan doen om te voorkomen dat het naar een ramp evolueert. Het kompas van de schuldnorm, met enerzijds een ratio die in 2021 al hoger is dan genormeerde 65 procent van de geconsolideerde ontvangsten en een positieve nettoactiefpositie die het Rekenhof (met weliswaar nog onvolledige gegevens) voor 2020 negatief raamt, wordt echter tijdelijk verlaten.

Het is dan ook essentieel dat de vele middelen die gaan naar uitgaven voor het relancebeleid, besteed worden aan impulsen die de nettoactiefpositie verstevigen en de economische productiviteit verhogen, om ons te behoeden voor een cyclus van stijgende overheidsuitgaven, dalende productiviteit, output en werkgelegenheid, dalende inkomsten enzovoort. Daartoe is een systeem van monitoring nodig. Het Departement EWI bestelde daarover een studie bij ECOOM. Is het Rekenhof daarbij betrokken? Kan men ervoor zorgen dat het een permanent mechanisme wordt voor het toetsen van de besteding van alle relancemiddelen?

1.3.2. *Vlaamse brede heroverweging*

Verder treedt hij bij dat ook de hervormingsagenda cruciaal is, maar vragen over de brede heroverweging in concrete beleidsdomeinen in de commissies Welzijn, Economie en Onderwijs maken hem ongerust over de haalbaarheid van resultaten op kortere termijn. Hij dringt erop aan dat men er samen met de stuurgroep voor zorgt dat die er alleszins komen tegen de begrotingsopmaak 2022. Vindt het Rekenhof dat er op dat vlak voldoende vooruitgang is, dan wel dat een versnelling nodig is binnen de verschillende beleidsdomeinen?

1.4. Tussenkost van Anke Van dermeersch

1.4.1. *Europees begrotingskader en de ontsnappingsclausule*

Anke Van dermeersch gaat in op het Europese begrotingskader, meer bepaald de ontsnappingsclausule die uitstel van sancties verleent voor het niet-nakomen van begrotingsregels als het gaat om maatregelen die gericht zijn op de bestrijding van de pandemie. De clausule is in maart verlengd maar zou gedesactiveerd worden voor de begroting 2023.

In welke mate zullen dan de vier criteria (het traject naar structureel evenwicht, de beperkte evolutie van de primaire uitgaven, het ritme van de schuldafbouw en de beperking van het nominale tekort tot 3 procent van het bbp) opnieuw moeten gevolgd worden en wat zal het effect zijn voor Vlaanderen?

1.4.2. *Financiering van het relanceplan*

Bij de financiering van het relanceplan vraagt ze hoe het Rekenhof aan het bedrag van 549 miljoen euro aan kasontvangsten vanuit Europa is gekomen. Hoe is het

berekend? Terwijl er 2 miljard uitgaven worden gepland. Ze verwijst naar de algemene toelichting (pagina 65) en vraagt hoe men de kasontvangsten van 549 miljoen euro matcht met de 2 miljard euro geplande uitgaven.

1.4.3. Inbreuk op de VCO in het kader van de uitvoering van het relanceplan

Verder sluit zij zich aan bij de opmerking van het Rekenhof bij artikel 21 van het ontwerp van uitgavenbegroting dat een overheveling van uitgavenkredieten naar een begrotingsfonds niet mogelijk is op grond van het VCO. Daar komt bij dat de verantwoording met de uitvoering van passend beleid te ruim is en botst met de specificiteit van de begroting. Zij is het eens met de aanbeveling van het Rekenhof om in de plaats daarvan een apart begrotingsartikel te creëren, al is de vraag of dat beleidsmatig opportuun is. Het lid pleit ervoor een duidelijke lijn te trekken tussen wat relance is en wat niet.

1.4.4. Participatiemaatschappij Vlaanderen

Aangezien de maatregelen inzake achtergestelde leningen toegekend door PMV in het kader van de bestrijding van de gevolgen van de coronapandemie niet zo succesvol blijken te zijn, beveelt het Rekenhof aan eerst na te gaan of het nog niet aangevraagde en nog niet gestorte kapitaal van eerdere verhogingen nog nuttig is en het zo mogelijk te herbestemmen voor gewenste nieuwe initiatieven.

Het lid vindt dat correct en stelt dat een bijkomende input van middelen absoluut niet nodig en zelfs niet verantwoord is. Ze worden immers gevraagd voor acties waar PMV al voldoende middelen voor heeft.

Het zou kunnen dat PMV andere dingen wil financieren, maar daar heeft ze na de debacles uit het verleden geen goed oog in.

1.4.5. Waarborg voor Lantis

Ook zij noemt de versoepeling van de waarborg voor Lantis een blanco cheque, waarvan zij de doelmatigheid betwist. Een dergelijke bescherming ontslaat de nv van goed bestuur, van het bewaken van het taakstellend budget en opent zo de poort voor kostenoverschrijdingen.

De terechte vraag van het Rekenhof is in welke mate de gewaarborgde schuld van de Vlaamse overheid (en de hele Belgische) beheersbaar blijft na het verlenen van een dergelijke gewestwaarborg voor Lantis. Het gewaarborgde bedrag is inmiddels opgelopen tot 12,3 miljard euro. Een algemene waarborg is dan ook niet wenselijk, oordeelt het lid.

1.4.6. Evolutie van de Vlaamse geconsolideerde schuld

Tot slot is het Rekenhof terecht bezorgd over de toename van de totale geconsolideerde schuld, die ondertussen zoals gezegd 37,8 miljard euro beloopt. Samen met het eerdergenoemde bedrag geeft dat een mogelijke aansprakelijkheid van 50,1 miljard euro.

1.5. Tussenkomst van Björn Rzoska

1.5.1. Gewestwaarborg voor Lantis

Björn Rzoska vindt het antwoord van minister Matthias Diependaele op de opmerking van het Rekenhof over de gewestwaarborg voor Lantis niet afdoende. Zijn ervaring leert hem immers dat het Rekenhof zijn woorden zorgvuldig kiest.

Hij heeft het Rekenhof vandaag het parlement horen oproepen om, op grond van zijn eigen decreten, een streep in het zand te trekken en die bepaling niet te aanvaarden.

Volgens het lid is de lezing van het Rekenhof wel degelijk de juiste.

Het klopt dat in artikel 15 van het uitgavendecreet BA 2021 een bedrag van 300 miljoen euro staat, maar de minister zegt zelf in zijn antwoord op het advies van de Raad van State bij artikel 10 van het programmadecreet BA 2021: "dat in bepaalde jaren mogelijk een beroep nodig kan zijn op een hoger bedrag dan dit maximum van 300 miljoen euro". Die deur is wel degelijk opengezet. Wat in artikel 10 van het programmadecreet BA 2021 wordt voorgelegd op het vlak van de waarborg voor Lantis inzake de Oosterweelverbinding, is parlementair niet aanvaardbaar, besluit hij.

Is de 300 miljoen euro het maximumbedrag, dringt het lid aan, of moet men de woorden geloven die de minister in zijn antwoord formuleerde aan de Raad van State? Wat is de termijn van de gewestwaarborg? Wat is zijn reikwijdte?

Verder suggereert het Rekenhof in zijn rapport om apart te rapporteren over de waarborgen voor BAM/Lantis. Hoe kijkt de minister daar tegenaan?

Het lid vindt de vraag alvast terecht in het licht van de vaststelling van de voorbije dagen dat in weerwil van de voortgangsrapportage over Oosterweel bepaalde afspraken en regelingen aan de parlementaire controle ontsnapt blijken te zijn. Is, wat dat betreft, artikel 10 van het ontwerp van programmadecreet BA 2021 verbonden met het PFOS-dossier of helemaal niet?

1.5.2. Relanceplan Vlaamse Veerkracht

Wat het relanceplan Vlaamse Veerkracht betreft, vraagt hij, in afwachting van de jaarlijks rapportering door het Rekenhof daarover, aan deze commissie hoe hij tabel 5 van het rapport van het Rekenhof over de financiering van de Vlaamse Veerkracht moet lezen. Klopt het dat meer zal moeten gefinancierd worden met Vlaamse middelen dan de Vlaamse Regering op dit moment voorziet?

Verder gaat hij in op het voorstel van raadsheer Debucquoy om desgewenst nadere toelichting te krijgen bij de verschillen tussen de cijfers van het Rekenhof en die van de minister inzake de raming van de kost van de coronamaatregelen.

1.5.3. Coronaprovisie

Minister Diependaele kwam op 1,545 miljard euro, terwijl het rapport van het Rekenhof op pagina 20-21 op 1,6 miljard euro uitkomt.

1.5.4. Zonnepanelendossier

Het lid heeft de indruk dat het Rekenhof op pagina 29 van zijn rapport ook voorbehoud maakt bij de manier waarop de Vlaamse Regering met het dossier van de zonnepanelen omgaat. Wat zou het voorbehoud van het Rekenhof wegnemen? Welke stappen zet de Vlaamse Regering om de controletaak van het VEKA in die regeling te versterken?

1.5.5. Schuldnorm

Wat de schuldnorm betreft, verzekert hij dat zijn fractie bereid is de Vlaamse brede heroverweging aan te gaan, maar dan wel van alle uitgaven die de Vlaamse overheid doet. Men mag het zoeken niet beperken tot één hoek.

Staat de schuldnorm op dit moment inderdaad on hold omdat we er toch al boven zitten? Is de minister van plan het door het Rekenhof bepleite traject op tafel te leggen? "Zo snel mogelijk" vindt het lid alvast een te vaag antwoord.

1.5.6. *Participatiemaatschappij Vlaanderen*

Tot slot sluit hij zich aan bij het onbegrip van het Rekenhof voor het nieuwe budget dat in de richting van PMV gaat. Zou men niet beter eerst de opgepote middelen aanspreken?

1.6. Tussenkost van Ludwig Vandenhove

1.6.1. *PFOS*

Ludwig Vandenhove heeft de indruk dat het dossier van PFOS, 3M en de dading met nv Lantis inmiddels de politiek zodanig beheerst dat het zelfs in de toelichting van het Rekenhof aanwezig was, zij het in zijn afwezigheid in het verslag vanwege de timing van de revelaties ter zake.

1.6.2. *Experiment 'BA light'-procedure*

Hoewel het Rekenhof vrij positief is over het model van de BA light, ziet het toch verbeteringen mogelijk zoals de uitbreiding naar het programmadecreet en de begrotingen van de rechtspersonen. Het lid dringt aan op een ernstige evaluatie, aangezien het parlement meer dan anders buitenspel wordt gezet. Over die beperking tot één jaarlijkse bespreking moet goed nagedacht worden, ook door de meerderheid.

1.6.3. *Haalbaarheid van de halvering van het Vlaamse begrotingstekort tegen 2024*

Verder stelt hij de vraag of de door de minister naar voren geschoven halvering van het tekort tegen 2024 haalbaar is. Hij voelt eerder iets voor de suggestie van Björn Rzoska om een tijdspad uit te tekenen.

Het is overigens te gemakkelijk om naar Europa te wijzen dat aanvaardt dat de begrotingsteugels nog even gevierd worden, want niets belet de minister van Financiën om in Vlaanderen iets anders te doen.

Verder stelt hij een grote kloof vast tussen het enthousiasme waarmee getheoretiseerd wordt over nieuwe technieken als brede heroverwegingen en spending reviews, en de voorliggende cijfers, waarover ook het Rekenhof zich zorgen maakt. Hij daagt de meerderheid uit een en ander ook in de praktijk toe te passen.

1.6.4. *Besteding van de coronaprovisie 2021*

Ook hij wil, wat de besteding van de coronaprovisie 2021 betreft, verduidelijking over de verschillen tussen de cijfers van minister Diependaele en die van het Rekenhof.

Hij heeft er begrip voor dat de minister van Financiën in zijn functie langer wacht met het optrekken daarvan, maar hij vraagt hoelang zijn collega's achter een dergelijke 'BA light'-procedure gaan blijven staan als ze geen beleidsaanpassingen kunnen doen.

1.6.5. *Waarborg voor nv Lantis*

Wat nv Lantis betreft, heeft hij de indruk dat het Rekenhof bijna brandhout maakt van de gewestwaarborg. Is die beperkt tot 300 miljoen euro, zoals de minister zegt, of onbeperkt zoals het Rekenhof zegt? Het is essentieel om daarop een duidelijk antwoord te krijgen.

Wat bekend is geraakt over het PFOS-dossier in Zwijndrecht en wat hier nu bovenkomt, zal het dossier van Oosterweel zeker niet gemakkelijker maken. Hij besluit dat er nog werk is bijgekomen voor de aangekondigde onderzoekscommissie.

1.6.6. *Het gebrek aan begrotingscoördinatie tussen de Belgische overheden*

Het Rekenhof wijst ook andermaal op het gebrek aan begrotingscoördinatie tussen de Belgische overheden. Wijzen naar andere overheden zoals de Europese, in de plaats van doen wat men zelf zou moeten doen, is al te gemakkelijk. Men moet eerst voor de eigen deur vegen.

1.6.7. *Participatiemaatschappij Vlaanderen*

Over PMV sluit hij zich aan bij de collega's. Een aantal dossiers doen vragen rijzen over de goede besteding van het geld. Het is inderdaad tijd om te bekijken, samen met de bevoegde minister, of de aldaar geparkeerde middelen niet beter kunnen worden besteed.

1.6.8. *Relance*

Tot slot wijst hij nogmaals op de grote tegenstelling tussen theoretische modellen en de praktijk. De relance is in Vlaanderen op dit moment feitelijk beperkt tot de coronaprovisie en Oosterweel, die bovendien buiten de begroting worden gehouden. Dit verhindert niet dat de begrotingsdiscipline zeer sterk afgebouwd is. Moet men geen vragen durven te stellen bij die verhouding? Zal, eens de economie herleeft, de echte relance niet nog meer beperkt worden door de financiële toestand?

1.7. *Tussenkoms van commissievoorzitter Steven Vandeput*

Commissievoorzitter *Steven Vandeput* betwist formeel dat de procedure van de BA light de controlemogelijkheden van de Vlaamse volksvertegenwoordigers zou inperken wat de begroting betreft. Hij nodigt alle commissieleden uit om indien zij dat zo zouden aanvoelen daarover tijdig hun commissievoorzitter aan te spreken zodat zij hun controletaken naar behoren zouden kunnen uitvoeren.

Uit de toelichting van de raadsheer Jan Debucquoy valt af te leiden dat het Rekenhof meent dat er geen inhoudelijke aanpassing vervat zit in de BA light.

1.8. *Tweede tussenkomst van Ludwig Vandenhove*

Ludwig Vandenhove zegt te doelen op de vrees dat de halfjaarlijkse mogelijkheid om het beleid via de parlementaire begrotingsbesprekingen te controleren zou wegvallen, wat een verlies voor het parlementaire controlerecht betreft. In voorkomend geval zal hij de commissievoorzitter hierop tijdig aanspreken.

1.9. Tussenkost van Philippe Muyters

1.9.1. *De 'BA light'-procedure*

Philippe Muyters wijst erop dat de keuze voor een BA light in de lijn ligt van de door een grote meerderheid gewenste evolutie naar een prestatiebegroting waarin vooral gekeken wordt naar de nuttige inzet van de middelen.

Hij is het niet eens dat het parlement daarmee buitenspel wordt gezet. Men moet de cirkel durven te doorbreken en in de plaats van de hele tijd bezig te zijn met begrotingsopmaak en -aanpassing, gaan naar een evaluatie achteraf van de mid-deleninzet.

Hij is dan ook blij dat het Rekenhof opmerkt dat de afgesproken voorwaarden zijn nagekomen. Hij wenst dat zowel het Vlaams Parlement als het Rekenhof bij de evaluatie worden betrokken, iets wat de minister inmiddels heeft bevestigd. Het is alvast positief dat de 'BA light'-procedure van het Rekenhof permanent mag worden.

1.9.2. *Evolutie van de overheidsschuld*

Het lid deelt de bezorgdheid dat de overheidsschuld aandacht verdient. Vlaanderen geeft die en reageert op de knipperlichten met de uitwerking van de heroverwe-ging, de uitgavennorm en de spending reviews. Op de andere bestuursniveaus, zowel regionaal als federaal, ziet men dergelijke inspanningen niet en zijn de cijfers navenant. Hoe evalueren de kritische fracties die cijfers? Hij steunt de minister om uiteindelijk terug te gaan naar een begrotingsevenwicht en naar het idee van de uitgavennorm waarbij men op slechte momenten meer en op goede minder spen-deert en zelfs schuld afbouwt.

1.10. Tussenkost van Stijn De Roo

1.10.1. *Voortgangsrapportage relancebeleid*

De fractie van *Stijn De Roo* is voorstander van een voortgangsrapportage over de relancemiddelen en stelde daarover een conceptnota op, waaruit een vergadering met het Rekenhof en de Vlaamse Regering voortkwam die leidde tot afspraken inzake een voortgangsrapportage. Hoe staat het met de uitvoering daarvan?

1.10.2. *COVID-19-provisie*

Verder is hem niet duidelijk in welke mate de aan COVID-19 gerelateerde kosten in 2021, die tot nu toe op 1,6 miljard euro uitkomen, worden aangerekend op de centrale coronaprovisie van 1,85 miljard euro.

Is het mogelijk dat een deel van de in 2020 ter beschikking gestelde middelen wordt overgedragen naar 2021? Of nemen bepaalde beleidsdomeinen een deel van de kosten op zich met eigen middelen? In elk geval is de ruimte beperkt om bijko-mende uitgaven aan te rekenen op de provisie. Heeft de minister zicht op bijko-mende provisies die nodig zullen zijn? Hoe ziet hij die behoefte evolueren?

1.10.3. *Minderontvangsten door het uitstel van betaling van onroerende voorheffing door bedrijven in 2020*

Voorts vraagt hij een stand van zaken over de minderontvangsten door het uitstel van betaling van onroerende voorheffing door bedrijven in 2020 en de compensatie daarvan in 2021.

1.10.4. *Artikel 21 van het uitgavendecreet BA 2021*

Hoe staat de minister tegenover het alternatieve voorstel van het Rekenhof om voor de twee genoemde fondsen een apart begrotingsartikel te creëren (pagina 24, rapport Rekenhof)?

1.11. Tweede tussenkomst van Philippe Muyters

1.11.1. *Coronaprovisie*

Philippe Muyters hoopt dat het Rekenhof gelijk heeft dat de coronaprovisie volstaat voor 2021 en dat men volledig kan inzetten op het relanceplan Vlaamse Veerkracht, dat voor ongeveer de helft betaald wordt door Europa.

1.11.2. *Gewestwaarborg voor nv Lantis*

Wat de gewestwaarborg betreft, is hij blij met de reactie van minister Diependaele. De gewestwaarborg wordt wel degelijk in artikel 15 van het uitgavendecreet BA 2021 beperkt tot een maximum van 300 miljoen euro.

Bovendien zal in het ministerieel besluit ook de termijn beperkt worden. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de terechte opmerkingen, concludeert hij. Is het Rekenhof het daarmee eens?

1.12. Tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz

1.12.1. *Gewestwaarborg voor nv Lantis*

Willem-Frederik Schiltz begrijpt dat nv Lantis zich kan financieren via het Vlaamse schuldmechanisme en zo gunstige voorwaarden kan krijgen.

Waarom is de waarborg dan nog nodig en is hij vastgelegd op 300 miljoen euro? En hoe reageert het Rekenhof op die nominatieve beperking in het uitgavendecreet?

1.12.2. *Evolutie van de schuld*

Volgens hem moeten we niet te zenuwachtig zijn over de schuld maar er wel voor zorgen dat de schuld die nu wordt gemaakt, wordt ingezet voor essentiële economische investeringen met minstens op middellange termijn een verwacht terugverdieneffect. De filosofie van de uitgavennorm kan zo al wortel schieten in de begrotingsopmaak.

1.12.3. *Stabiliteit van de economische prognoses*

Hoe schat het Rekenhof de stabiliteit van de economische prognoses in, in het licht van de grote onzekerheid die bij de begrotingsopmaak nog heerste? Is er vandaag meer zekerheid? Zal het mogelijk zijn om bij de opmaak van 2022 al werk te maken van de brede heroverweging en de uitgavennorm? Zulke zaken worden beter doorgevoerd wanneer er voldoende zekerheid is over de economische parameters.

1.12.4. *Jobbonus*

Verder herinnert hij aan de 329 miljoen euro in het Vlaamse regeerakkoord vastgelegde middelen voor de jobbonus. Zou het kunnen dat men die lastenverlaging nog dit jaar tegemoet kan zien?

1.12.5. *Participatiemaatschappij Vlaanderen*

Ook hij vindt dat bekeken moet worden of het bedrag van de provisie voor PMV voldoende verantwoord wordt. Het lid pleit voor een voorzichtige omgang met de accumulatie door verzelfstandigde agentschappen om te vermijden dat ze door hun ruime financiële middelen te eigengereid worden. Ze moeten in het verlengde van het door de Vlaamse Regering uitgestippelde beleid blijven werken. Het lid pleit voor het behoud van voldoende controle.

1.13. Tussenkomst van Jan Debucquoy

1.13.1. *Gewestwaarborg voor nv Lantis*

Jan Debucquoy legt uit dat de beperking van de waarborg tot 300 miljoen euro in een normatief decreet moet worden opgenomen en niet in een bepaling (in casu artikel 15) van het uitgavendecreet. Wat is immers het nut van een limiet als die ieder jaar herzien kan worden? Voor een project dat minstens tot 2030 zal duren, is een jaarlijks herzienbare limiet weinig waardevol.

Hij sluit zich aan bij de vraag waarom er eigenlijk een waarborg nodig is, aangezien Lantis goedkoop kan lenen via de Vlaamse schuldfinanciering. Bovendien is de Vlaamse Gemeenschap voor 100 procent aandeelhouder, en dus zijn eigen verzekeraar.

Een bepaling opnemen voor de verzekeringspremies, heeft weinig zin, concludeert de raadsheer.

Onrustwekkend is ook dat de bepaling veel ruimer geformuleerd is.

Het Rekenhof heeft tien jaar geleden bijna woordelijk dezelfde kritische bedenkingen geformuleerd bij de Liefkenshoektunnel, maar er zijn zoals gezegd ook verschillen. Toen was het nodig voor goedkope financiering op de markten. Bovendien is het nu veel ruimer geformuleerd, met inbegrip van aansprakelijkheden en schade.

1.13.2. *ECOOM*

Wat de samenwerking van het Rekenhof met ECOOM betreft, wijst hij erop dat het Rekenhof werkt voor het Vlaams Parlement, niet voor de Vlaamse Regering. Wel heeft het Uitgebreid Bureau gevraagd om bij de jaarlijkse rapportering over de uitvoering van de relanceplannen een rapport op te stellen naar analogie met de voortgangsrapportering over Oosterweel.

1.13.3. *Financiering van het relanceplan*

In de financiering van de relanceplannen moet men het onderscheid maken tussen begrotings- en kasmiddelen.

Voor Vlaamse Veerkracht wordt in 4,3 miljard euro VAK voorzien en in 2 miljard betalingskredieten (VEK). De ontvangsten van Europa worden geraamd op ongeveer 1 miljard euro. Er zal echter een tijdsverloop zijn tussen de uitkering daarvan en de uitgaven, wat een effect heeft op de kas- en op de schuldpositie. In de ESR-begroting zullen de later uitbetaalde middelen echter toegewezen worden aan het jaar waarin ze uitgegeven zijn.

1.13.4. *Coronaprovisie*

Het verschil tussen de berekeningen van de coronaprovisie door de minister en die door het Rekenhof bestaat erin dat het Rekenhof de ESR 8-uitgaven niet meetelt en de minister wel.

Verder neemt de minister geen bedragen op die worden gefinancierd met eigen middelen van de beleidsdomeinen, maar het Rekenhof wel, namelijk omdat ze coronagerelateerd zijn.

Daarnaast zijn er nog kleinere afwijkingen in de manier van aanrekenen.

Het Rekenhof neemt bovendien overgedragen vastleggingsmiddelen uit 2020 mee als de maatregel nog loopt in 2021.

Dan zijn er nog maatregelen die Financiën en Begroting niet opneemt, maar het Rekenhof wel, bijvoorbeeld het bedrag van 80 miljoen euro voor ouderenzorg dat is toegekend door minister Beke waarover nog geen besluit van de Vlaamse Regering is, en de compensatie voor de VRT vanwege het lagere dividend van de VAR.

De spreker besluit dat het verschil op die manier tot op de eurocent verklaarbaar is en belooft de details aan de commissie te bezorgen (bijlage 6 op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be).

1.13.5. *Zonnepanelenarrest*

Inzake de zonnepanelen bestaat de zorg van het Rekenhof erin dat er op het moment van de opmaak van het verslag nog altijd geen samenwerking tussen VEKA en Fluvijs geformaliseerd is, en dat het geen idee heeft hoe een en ander zal gecontroleerd worden, op de dubbele betalingen na.

1.13.6. *Schuldnorm*

Om een schuldnorm normerend te laten werken, moet er bij de overschrijding een pad uitgetekend worden om over meerdere jaren terug te keren naar de norm (van 65 procent).

1.13.7. *Stabiliteit economische prognoses*

Het is logisch dat naarmate 2021 vordert de economische prognoses voor dat jaar stabiel worden. De Nationale Bank en het Planbureau zijn inderdaad optimistisch. Men heeft de groei van 1 procent in het eerste kwartaal geëxtrapoleerd naar het hele jaar en daarmee komt men op 4 procent. Ook de cijfers voor het tweede kwartaal zijn volgens de gouverneur van de Nationale Bank echter heel positief, waardoor de prognose werd opgetrokken van 4 procent naar 5,4 procent. Volgens de raadsheer is die prognose stabiel. De daaropvolgende jaren blijft echter koffiedik kijken.

1.14. Repliek van minister Matthias Diependaele

1.14.1. *Procedure BA light*

Minister *Matthias Diependaele* antwoordt dat over de BA light overlegd is met het parlement en dat de regering zich heeft gehouden aan de afspraken die daaruit voortkwamen.

Het parlement zal ook zijn zeg doen bij de evaluatie. Opmerkingen en toevoegingen zijn welkom, maar de bewering dat de zeggenschap wordt beperkt, verwerpt hij.

Daar is niets van aan. Hij verzekert dat hij de goede verstandhouding tussen kabinet, administratie, parlement en Rekenhof wil behouden.

1.14.2. Artikel 21 van het uitgavendecreet

Wat de Europese fondsen betreft die voor ongeveer de helft het Vlaamse relanceplan zullen financieren, wijst hij erop dat de Vlaamse overheid die voor een deel moet prefinancieren. De uitgaven gebeuren door de Vlaamse overheid binnen de twee jaar, maar de Europese financiering van ongeveer de helft van deze uitgaven is over een langere periode gespreid.

De in artikel 21 van het uitgavendecreet BA 2021 genoemde begrotingsfondsen moeten dat voor hun domein prefinancieren en krijgen die prefinanciering terugbetaald via een herverdeling vanuit de coronaprovisie. De begrotingsfondsen worden dus gefinancierd via begrotingskredieten.

Bovendien wil de minister dat de relance opschiet. Er zal echter altijd een deel van het bedrag onbenut blijven, wat niet betekent dat de begrotingsfondsen daar dan nieuw beleid mee kunnen voeren.

1.14.3. Europese begrotingsregels

De minister heeft geen zicht op de hervorming van de Europese begrotingsregels, al volgt hij de discussie wel in de media. Er is nog geen uitsluitel en hij weet ook niet welke kant het zal opgaan.

Voor Vlaanderen is er echter weinig of geen effect zolang het een sterk traject blijft volgen. De kredietbeoordelaars bevestigen alvast dat Vlaanderen dit tot nu toe altijd gedaan heeft. Er is een groot vertrouwen in de politieke strategie die achter het begrotingsbeleid zit.

We zitten echter in een monetaire unie, wat met zich meebrengt dat het economische beleid en het begrotingsbeleid voor een deel gelijkgetrokken moeten worden. Er is op dat vlak solidariteit nodig.

Vlaanderen is alvast bereid om naar een evenwicht terug te keren, maar ook de andere entiteiten in dit land moeten dat willen, evenals de andere landen in Europa. Daar is hij bezorgder over dan over het Vlaamse beleid. Als men het Europees monetair beleid wil ondersteunen dan moet iedereen die deel uitmaakt van die muntunie zich aan dezelfde budgettaire regels houden.

1.14.4. Participatiemaatschappij Vlaanderen

Voor nadere vragen over het beleid van PMV verwijst hij door naar de minister van Economie, Hilde Crevits. Over de kaspositie maakt hij zich niet veel zorgen, want PMV moet zijn geld beleggen bij de Vlaamse overheid. Over de beleggingen en investeringen van de maatschappij mag hij zich niet uitspreken.

1.14.5. Gewestwaarborg nv Lantis

Wat de juridische afdwingbaarheid betreft, staat het uitgavendecreet op dezelfde hoogte als het programmadecreet. De beperking van de hoogte van de waarborg is dus wel degelijk correct geregeld. Van beide decreten kan slechts afgeweken worden door het parlement, niet door de minister.

Als men dat in het programmadecreet wil opnemen, is dat geen probleem, maar decretaal is het uitgavendecreet even sterk, verzekert hij. Hij kondigt aan het dossier te herbekijken.

Hoe dan ook moet het parlement ook de waarborg via een bepaling in een (programma)decreet goedkeuren, ook als het bedrag in bepaalde jaren mogelijk hoger is dan 300 miljoen euro, al is de verwachting dat de huidige hoogte van de waarborg kan volstaan.

Ook de waarborgen voor VWF en VMSW worden bepaald in het uitgavendecreet, vult hij nog aan. De verdachtmaking is dus onterecht.

Wat de aansprakelijkheid betreft, gaat het over de burgerlijke aansprakelijkheid bij de bouwkundige huzarenstukjes van Oosterweel. De Vlaamse overheid is medeverzekeraar naast een professionele verzekeraar die het oordeel velt en de juiste inschatting kan maken. Het doel is zoals gezegd: goedkopere verzekeringspremies.

1.14.6. Retroactieve investeringspremie zonnepanelen

Over de controle door VEKA verwijst hij door naar de bevoegde minister, Zuhal Demir.

1.14.7. Vlaamse brede heroverweging

Van hem mag de brede heroverweging over alles gaan, verzekert hij. De laatste eurocent van de Vlaamse overheid mag in die oefening meegenomen worden.

Hij legde tot nu toe sterk de nadruk op de timing, die te strak was, en probeert nu de administratie al met een gedeelte te laten komen.

Niet alleen moet alles aan bod kunnen komen, bovendien moet de heroverweging een permanent instrument worden in de vorm van spending reviews. Hij vermeldt in dit verband ook nogmaals de sunset clause, waardoor evaluaties voortdurend nodig zijn.

1.14.8. Het engagement om het Vlaamse tekort te halveren tegen 2024

Het traject voor de schuldnorm wenst hij voorlopig nog open te laten. Hij staat er niet weigerachtig tegenover, maar eerst komt het erop aan de schuld niet verder te laten oplopen. De minister merkt daarbij op dat men gemakkelijk een norm kan bepalen, bijvoorbeeld aan de hand van de uitgavennorm, maar de keuze voor de maatregelen om die ook te halen, is veel moeilijker.

Hij bevestigt wel het engagement dat is aangegaan in het kader van de Europese begrotingsregels om het tekort te halveren tegen 2024.

De minister rekent erop dat ook andere regeringen hun verantwoordelijkheid nemen, al hoort hij over sommige daarvan signalen dat ze juist soepeler te werk willen gaan. Hij gelooft in Europese solidariteit, maar dan moet men ook iedereen aan de afspraken houden.

Verder verzekert hij dat iedereen binnen de regering zich bewust is van de uitdagingen, al vindt natuurlijk iedere minister zijn beleidsdomein het belangrijkste. Iedereen is zich echter bewust van de schaal en het gewicht van de begrotingsoefening.

1.14.9. Begrotingscoördinatie met andere Belgische overheden

Wat de coördinatie met andere overheden betreft, herhaalt hij dat Vlaanderen inmiddels de traditie heeft om een gezond begrotingsbeleid te voeren, wat overal wordt bevestigd. Andere overheden deden dat minder.

1.14.10. Voortgangsrapportage Relancebeleid

De voortgangsrapportage over de relancemiddelen zal driemaal per jaar verlopen en na het desbetreffende werkjaar zal het Rekenhof een rapport aan deze commissie overmaken.

De minister verwijst naar de afspraken die hierover tussen de Vlaamse Regering, het Vlaams Parlement en het Rekenhof zijn gemaakt.

1.14.11. Start uitgavennorm

Er is altijd wel een reden om nog niet met de uitgavennorm van start te gaan. De bereidwilligheid van politici om te besparen op momenten dat het economisch goed gaat, is altijd eerder beperkt geweest. De uitgavennorm staat overigens ook toe om op momenten dat het moeilijk gaat, in het rood te gaan. Het is dus een anti-cyclische norm. De minister hoopt ermee te beginnen.

1.14.12. Jobbonus

De jobbonus staat in de begroting ingeschreven.

1.15. Tweede tussenkomst van Björn Rzoska

1.15.1. Coronaprovisie

Björn Rzoska waardeert de nadere cijfers die over de coronaprovisie worden bezorgd en heeft de verschillen begrepen. Duidelijkheid is echter belangrijk voor het parlement, onderstreept hij.

1.15.2. Gewestwaarborg voor nv Lantis

Wel begrijpt hij nog altijd niet waarom het maximumbedrag in het decreet moet staan als men toch van plan is zich te houden aan het maximumplafond dat bij decreet is vastgelegd in 2002. De vraag van het Rekenhof is dan ook begrijpelijk.

Bovendien wordt het bereik veel breder geformuleerd dan alleen verzekeringen. Het gaat over alle soorten verbintenissen, schade enzovoort.

Het Rekenhof ziet terecht een knipperlicht branden, nog afgezien van de onmogelijkheid om de robuustheid van het terugverdienmodel te controleren.

1.15.3. 'BA light'-procedure en het parlementaire controlerecht

Het klopt wel dat de BA light 2021 op zich in overeenstemming is met de afspraken met het parlement.

Het lid voelt zich niet beperkt in zijn spreekrecht.

1.15.4. Budgettair beleid

Hij herinnert Philippe Muyters eraan dat toen de N-VA de federale minister van Financiën leverde, er op het federaal niveau geen pad in de richting van de begrotingsdoelstelling te zien was, maar wel een niet-gefinancierde taxshift.

Ook toen werd er geen poging tot begrotingscoördinatie ondernomen. Er werd gewoon akte genomen van elkaars begrotingstrajecten.

1.16. Tweede tussenkomst van Maurits Vande Reyde

1.16.1. *De hervormingsagenda*

Maurits Vande Reyde vindt de hervormingsagenda een goed opzet maar de realisatie ervan vergt dat de hele regeringsploeg meedoet. Hij ziet op dit moment niet de grote keuzes op tafel liggen die voor hervormingen gaan zorgen met een effect op de begroting. The proof of the pudding is in the eating.

Iedereen moet beseffen dat nu het moment is om de vraag te stellen of we nog twee onderwijsnetten nodig hebben, en of de financiering in Welzijn is zoals het hoort. Dergelijke fundamentele keuzes zijn nog steeds onvoldoende aan de orde, stelt hij tot zijn spijt vast.

1.17. Derde tussenkomst van Philippe Muyters

1.17.1. *Budgettair beleid*

Philippe Muyters is bezorgd over de vele miljarden aan extra schulden die op alle niveaus gemaakt worden in deze bijzondere periode. De begroting is ontspoord en de schuld niveaus zijn enorm gestegen. Daarom moeten ook op alle niveaus maatregelen genomen worden om naar een evenwicht terug te keren, dan wel er eindelijk een te bereiken. Op elk van die niveaus waar we invloed hebben, moeten we hetzelfde verhaal vertellen, bepleit hij.

1.18. Tweede repliek van Jan Debucquoy

Jan Debucquoy vult nog aan dat het Rekenhof in rapporten voor andere overheden kritisch is over de schuldevolutie. Het Rekenhof behandelt iedere overheid op dezelfde manier. De boodschap is in alle parlementen gegeven en aangekomen.

1.19. Tweede repliek van minister Matthias Diependaele

1.19.1. *Gewestwaarborg voor nv Lantis*

Minister *Matthias Diependaele* onderstreept dat het in Oosterweel gaat om een gigantische bouwwerf. Het verzekeren van die werken genereert premies waarvan men achterovervalt en die de kosten enorm de hoogte injagen. Dat moet men aanvaarden als men naar de private verzekeringsmarkt trekt.

Men kan echter ook kiezen voor een hybride systeem waarin de overheid zelf mee verzekert. Daarin past de waarborg.

Als er iets misloopt op de werf en er zijn bijkomende uitgaven nodig, zal een decretaale aanpassing nodig zijn, of dat nu in het programma- of het uitgavendecreet is. Hoe dan ook moet de regering een goedkeuring krijgen van het parlement.

1.20. Tweede tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz

1.20.1. *Gewestwaarborg voor nv Lantis*

Ook *Willem-Frederik Schiltz* bevestigt nogmaals dat het plafond van de waarborg in een ontwerp van decreet wordt vastgelegd waarover het parlement zijn goedkeuring moet geven. Idem als er wijzigingen moeten plaatsvinden. Volgens hem is er voldoende reden om gerust te zijn.

V. Bespreking op 29 juni 2021

1. Akteneming van de krachtlijnen van de verslagen van de bevoegde commissies (*Regl. VI.Parl., artikel 66, 2*)

De commissie neemt akte van de deelverslagen van bevoegde commissies bij hun respectievelijk toebedeeld deel van het uitgavendecreet. Er worden hierbij geen opmerkingen geformuleerd.

Eveneens voorafgaand aan de eigenlijke stemming wenst *Maurits Vande Reyde* nog een stemverklaring af te leggen. Hij zal voor de voorliggende begrotingsaanpassing stemmen, al vindt hij de stijgende schuldgraad een zorgwekkend gegeven. Die bedraagt inmiddels 37 miljard euro, wat 60 procent meer is dan in 2016. Voor dit jaar bedraagt de schuld 71 procent van de inkomsten.

De redenen waarom de Vlaamse schuldnorm tijdelijk verlaten is, zijn genoegzaam bekend, maar het lid roept toch op om dat niet onaangeroerd te laten. De hervormingsagenda die in de steigers staat, is volgens hem cruciaal. De schuld zal niet vanzelf verdwijnen, waarschuwt hij. De uitgaven in het kader van het relanceplan moeten dan ook gaan naar zaken die economische productiviteit en werkgelegenheid stimuleren.

Philippe Muyters repliceert dat hij in dit verband niet in herhaling wenst te vallen en verwijst dan ook naar wat hij hierover, alsook over de schuldgraad, eerder al gezegd heeft.

2. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

2.1. Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021

Er werden geen amendementen ingediend op het ontwerp van middelendecreet.

2.1.1. *Tabel*

De ongewijzigde tabel wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

2.1.2. *Corpus van het decreet*

Artikel 1 tot en met 8

Er zijn geen amendementen op artikel 1 tot en met 8. Ze worden aangenomen met 7 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

2.1.3. *Eindstemming*

Het ongewijzigde ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 wordt daarop aangenomen met 7 stemmen tegen 5. Er zijn geen onthoudingen.

2.2. Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021

De inhoud en de verantwoording van de vijf amendementen op het ontwerp van uitgavendecreet zijn terug te vinden in *Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 19-A/3*. Ze werden ingediend door de Vlaamse Regering.

2.2.1. *Afdeling I. Begrotingskredieten*

Amendement nr. 4 van de Vlaamse Regering op de begrotingskredieten wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 2. Er zijn geen onthoudingen.

Amendement nr. 5 van de Vlaamse Regering op de begrotingskredieten wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 2, bij 3 onthoudingen.

De aldus gewijzigde afdeling I. Begrotingskredieten wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

2.2.2. *Afdeling III. Diensten met afzonderlijk beheer (DAB)*

Er zijn geen amendementen op afdeling III. Diensten met afzonderlijk beheer. Afdeling III wordt ongewijzigd aangenomen met 7 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

2.2.3. *Afdeling V. Vlaamse rechtspersonen*

Er zijn geen amendementen op afdeling V. Vlaamse rechtspersonen. Afdeling V wordt ongewijzigd aangenomen met 7 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

2.2.4. *Corpus van het decreet*

Artikel 1

Er is geen amendement op artikel 1. Artikel 1 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 5. Er zijn geen onthoudingen.

Artikel 2

Amendement nr. 1 op artikel 2 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

Het aldus gewijzigde artikel 2 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

Artikel 3

Amendement nr. 2 op artikel 3 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 2, bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 3 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 2, bij 3 onthoudingen.

Artikel 4 tot en met 9

Er zijn geen amendementen op artikel 4 tot en met 9. Ze worden aangenomen met 8 stemmen tegen 2, bij 3 onthoudingen.

Artikel 10

Amendement nr. 3 op artikel 10 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2, bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 10 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2, bij 3 onthoudingen.

Artikel 11 tot en met 62

Er zijn geen amendementen op artikel 11 tot en met 62. Ze worden aangenomen met 8 stemmen tegen 2, bij 3 onthoudingen.

2.2.5. *Eindstemming*

Het aldus gewijzigde ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 wordt ten slotte aangenomen met 8 stemmen tegen 5. Er zijn geen onthoudingen.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Maurits VANDE REYDE
Jo BROUNS
Maaïke DE VREESE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BA	begrotingsaanpassing
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
bbp	bruto binnenlands product
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
DAB	dienst met afzonderlijk beheer
DBRC	Dienst van de Bestuursrechtscollages
DIOB	Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen
ECOOM	Expertisecentrum O&O Monitoring
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
imec	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
Lantis	Leefbaar Antwerpen door Innovatie en Samenwerken
PFOS	perfluorooctaansulfonaat
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VAK	vastleggingskrediet
VAR	Vlaamse Audiovisuele Regie
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VEK	vereffeningskrediet
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VIA	Vlaams intersectoraal akkoord
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VWF	Vlaams Woningfonds